

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Lausunto
12.9.2023

VN/10844/2022

1/2

LAUSUNTO SUOMEN RANNIKKOSTRATEGIAN LUONNOKSEEN

Ympäristöministeriö pyytää 15.9.2023 mennessä työ- ja elinkeinoministeriöltä (TEM) lausuntoa Suomen rannikkostrategian luonnokseen. TEM antaa lausunnon Vahvan kautta.

Rannikkostrategia tarkoittaa Suomen 2030 merialuesuunnitelmaa. Tavoitteena on ohjata ja viitoittaa rannikon kehittämistä sekä suunnittelua. Edistämällä rannikon kestävästä käytöstä vastataan luontokadon, ilmastomuutoksen ja saastumisen uhkiin. Yhteiset kehittämisperiaatteet ja TOP 10 toimenpiteet ovat sidosryhmätyön tulos. Strategia viimeistellään syksyn 2023 aikana.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää strategialuonnosta tiiviinä ja selkeänä, mikä edesauttaa sen omaksumista. Lisäksi yhteisöjen, elinkeinojen ja ympäristön näkökulmia on monipuolisesti huomioitu. Vaikka yhteiset periaatteet ovat riittävän kunnianhimoisia, ne jäävät hieman ympärilyöiksi.

Rannikkostrategian vuosittainen seuranta on kunnianhimoisen tavoite, mutta seurannan tietopyynnöt ja raportointi eivät saa kuormittaa liikaa vastuutahoja. Lisäksi laajojen toimenpidekokonaisuuksien seurannassa saatava tieto voi jäädä liian yleiselle tasolle ja informaatioarvo vähäiseksi. Myös toimenpiteiden aikatauluja ja tarkempia vastuutahoja olisi toimeenpanovaiheessa selkeytettävä. Nyt toimenpiteissä on useita eri toimijoita, eikä esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön rooli toteuttajana ole kaikilta osin selkeä.

Lisäksi ministeriö toteaa, että rannikkoalueiden matkailu- ja virkistyskäyttö on huomioitu kiitettävästi. Konkreettiset toimenpidekokonaisuudet edesauttavat toimeenpanoa ja ovat kannatettava täydennys strategisiin tavoitteisiin. Toimijoissa matkailuelinkeino ja matkailijat on huomioitu kiitettävästi. ”Muut viranomaiset” -ryhmän otsikointia voisi pohtia. Kaikkia siihen linkitettyjä toimijoita (esim. kalatalousalueet ja elinkeinon harjoittajat) ei lasketa viranomaisiksi. Alueellisista toimijoista matkailuun linkittyvät myös alueelliset matkailuorganisaatiot, jotka vastaavat alueen matkailun kehittämisestä yhdessä yritysten kanssa.

Sivulla 9 todetaan: ”Lisäksi EU ja kansainvälinen taso muodostavat kansallista verkostoa täydentävän tärkeän yhteistyötahon.” Voisiko tätä avata ja konkretisoida esim. viittauksella EU:n Itämeri-strategiaan ja sen politiikka-alueiden toimijoihin? Toimijoissa tulisi tunnistaa maakuntien liitot (nyt yleisesti ”rannikon maakunnat”). Sivulla on korjausta vaativa termi: saaristoasiain neuvottelukunta.

Toimenpidekortit ovat visuaalisia ja niiden sisältö on ilmaistu tiiviisti ja selkeästi. Niissä voisi kuitenkin täsmällisemmin vastuuttaa toimenpiteitä edistävät tahot. Nyt lähes kaikki toimijat on listattu keskeisiksi toteuttajiksi. Korteissa on hyvin tunnistettu keskeiset osa-alueet ja ne ovat ajan hermolla huomioiden mm. tilannekuvan, huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden. Viitataanko toimialakohtaisilla toimenpiteillä kaikkiin mahdollisiin toimialoihin, vai olisiko toimialoja mahdollista rajata tarkoituksenmukaisesti? Esim. hyvinvoivan rannikkoluonnon kortissa toimenpiteenä on: "Arvioidaan toimialakohtaisesti merkittävät meri- ja rannikkoluontoon kohdistuvat kokonaisvaikutukset." Kaikilla toimialoilla ei kuitenkaan ole mahdollisuuksia laatia omaa vaikutusarviointia, eikä tämä olisi edes tarkoituksenmukaista.

Saavutettavuuden parantamisen toimenpidekortin tavoitteet (fyysinen saavutettavuus, toimivat tietoliikenneyhteydet, elinkeinojen tarpeet, matkaketjujen luominen) ovat linjassa Suomen matkailustrategian kanssa. Myös hyvinvoivan rannikkoyhteisön toimenpidekortissa on yhtymäkohtia Suomen matkailustrategiaan, esimerkiksi Suomea markkinoidaan Visit Finlandin toimesta matkakohteenä neljän matkailun suuralueen kautta, joista yksi on rannikko ja saaristo. Samassa toimenpidekortissa mainitaan myös: "Kalatalouden, matkailun ja muiden elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan, ja tuetaan päätöksentekoa paikallistasolla sekä aluetasolla". Matkailuelinkeinon toimintaedellytysten turvaaminen on kannatettavaa, mutta miten tämä on käytännössä tarkoitus toteuttaa ja kenen vastuulla toteutus on?

Poikkeustilanteisiin varautuminen tulisi nähdä osana asukkaiden sekä elinkeinojen, mukaan lukien matkailualan ja matkailijoiden turvallisuuden vahvistamista. Asukkaiden ja matkailijoiden niputtaminen samaan toteuttajaryhmään voi olla paikoin haasteellista, esim. kestävän maankäytön ja rakentamisen kortilla ei matkailijoilla tulisi olla minkäänlaista toimeenpanovastuuta, vaikka kestävä maankäyttö ja rakentaminen voivat linkittyä matkailuun.

Sampsa Nissinen
teollisuusneuvos

Mika Honkanen
neuvotteleva virkamies

VN/25152/2023-TEM-21

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: